

gent:

**VERHALEN
VAN OP
DE BRUG**

**VERHALEN
VAN
OP
DE
BRUG**

Verhalen van op de brug

Dit boek is van

alle brugfiguren secundair Onderwijscentrum Gent (nu en vroeger):
Aline, Bieke, Caroline, Esra, Ingrid, Inne, Joke, Julie, Laurie, Maudlin,
Naomi, Niene, Pieter, Pieter, Robin, Saartje, Emmely. Ook dank aan Ferah
en Özlem (brugfiguren van IVV en HTISA).

Dit boek is voor

alle leerlingen, hun gezinnen en de schoolteams van
Tectura Groenkouter, Tectura Gent Centrum, HTISA, OLVI Gent,
Hotelschool, Edugo De Brug, Don Bosco Sint-Denijs-Westrem,
GO! Lyceum Gent, Richtpunt Campus Gent Henleykaai en
Richtpunt Campus Gent-Oudenaarde, Toren van Babel,
Freinetmiddenschool Gent, BenedictusPoort, Visitatie Mariakerke.

Dank aan

Caroline Vrijens, Kinderrechtencommissaris en
Wim Van Lancker, professor sociaal werk en sociaal beleid,
KU Leuven voor hun bijdrage en pleidooi.

Dank aan de directeur van Onderwijscentrum Gent,
Brecht Demeulenaere, om steeds aan onze kant te staan.

Dank aan Sylvie Marie en Evelyne Coussens
om de teksten na te lezen.

Dank aan de mensen die ergens in de loop van de voorbije tien jaar
op hun manier hebben bijgedragen: Ruud Vandevelde,
Mieke Blancke, Nathalie Van Wassenhove, Maudlin Coussens,
Inne Vervaecke, Diane Lefere, Samira Wymeersch,
Pieter Van Welden.

En dank aan al degenen die we onderweg gekruist hebben, die ons
mee gemaakt hebben tot wie we vandaag zijn, maar die we hier niet
hebben opgesomd omdat ons geheugen ontoereikend is.

Deze verhalen werden gebundeld naar aanleiding van het tienjarig
bestaan van de brugfiguren secundair. Ze zijn gebaseerd
op waargebeurde feiten. De namen van de jongeren (en actoren)
zijn aangepast opdat ze niet herkend worden.

Woord vooraf

Een gesprek over onderwijs is een gesprek over de toekomst. Niet alleen omdat wie nu in de klas zit, die toekomst mee vorm zal geven. Maar ook omdat de manier waarop we onderwijs inrichten veel zegt over de droom die we koesteren voor onze wereld.

We leven in een tijd van grote overgangen. De uitkomst oogt onzeker. Ook het grote, verbindende verhaal van de democratie en de welvaartsstaat, dat Europa al decennia verenigt, staat onder druk.

Dat voelen en zien we elke dag. Ook in de Gentse scholen: kinderen in armoede, gezinnen die hun weg zoeken in onze veranderende maatschappij, toenemende druk op schoolteams en directies. Tal van sociale uitdagingen komen de klas binnen. Want het kost tijd om onze maatschappelijke structuren aan de veranderende realiteit aan te passen. Tegelijk nemen de verwachtingen naar onderwijs nog elke dag toe.

In het gesprek over onderwijs is de verleiding groot om het antwoord op al die uitdagingen bij de ander te zoeken. Terwijl er juist een verbindend beleid nodig is, dat mensen samenbrengt en versterkt, dat scholen en gezinnen maximaal ondersteunt. Wat mij daarbij het meest optimistisch stemt, is de tomeloze en dagelijkse inzet van veel schoolteams, elke dag, om creatieve oplossingen te bedenken voor kwesties waar onze maatschappelijke structuren nog geen antwoord op bieden.

Met Onderwijscentrum Gent timmeren we al 8 jaar aan die weg. Samen met de gezinnen, de schoolteams, de vele partners van onderwijs en de collega's van andere stadsdiensten. We bouwen zo samen aan maximale kansen voor alle Gentse kinderen en jongeren, met extra aandacht voor kinderen en jongeren in een kwetsbare situatie. We doen dat vanuit de praktijk, met inzichten uit onderzoek en gericht op een kwaliteitsvol beleid.

Het boek dat voor je ligt is een belangrijk hoofdstuk uit ons verhaal. 10 jaar geleden ontstond het idee om onze ervaringen met brugfiguren en ouderbetrokkenheid in het basisonderwijs ook in te zetten in het secundair onderwijs. Een ambitie die een heel nieuwe aanpak vroeg, gericht op jongeren en op de specifieke dynamiek en structuur van de secundaire scholen.

We schreven een eerlijk verslag van ons werk, opgebouwd vanuit de verhalen van mensen. Eigen aan onze visie staan vertrouwen en verbinding daarbij voorop. Vertrouwen in schoolteams, in gezinnen, in leerlingen en in onze eigen mensen. En met concreet resultaat: samen brengen we leerlingen tot een volwaardig diploma, samen geven we mensen kans op volwaardige maatschappelijke participatie.

Dat betekent natuurlijk niet dat in Gent alle onderwijsproblemen van de baan zijn. De maatschappelijke uitdagingen blijven groot, de noden bij de Gentse scholen en gezinnen ook. Veel noodzakelijke maatregelen situeren zich op een ander beleidsniveau, daar zoeken we nog naar een betere verbinding.

Maar vandaag is vooral dank op zijn plaats. Aan de beleidsmakers voor de kans om hier in Gent dit werk te mogen doen. Aan de betrokken schoolteams voor het vertrouwen en de samenwerking. En vooral aan onze eigen mensen. Voor hun dagelijkse inzet en betrokkenheid, voor de bruggen die ze slaan tussen mensen en zo ook tussen werelden.

Want in het vormgeven van onze toekomst, en dus ook ons onderwijs, zit de wijsheid in het verbinden van diverse stemmen en perspectieven.

Brecht Demeulenaere, directeur Onderwijscentrum Gent

Brugfiguren: stille krachten voor maximale ontplooiingskansen

Werken met brugfiguren is intensief, met vallen en opstaan, en meegroeien met veranderingen in de samenleving. Maar het werpt zijn vruchten af en de rol van brugfiguren is nog lang niet uitgespeeld.

Onlangs ontmoette ik Maryam, een brugfiguur in een Brusselse school. Haar werk? Mensen verbinden en in hun kracht zetten. Of het nu gaat om kinderen, jongeren, ouders en scholen, lokale diensten of vrijetijdsorganisaties, Maryam bouwt bruggen waar ze nodig zijn. En die bruggen rusten niet op zand, maar op stevige fundamenten, want de impact van haar werk reikt verder dan vandaag: Ik sta soms gewoon aan de poort 's morgens, zei ze me. Juist dáár maakt ze het verschil: dichtbij, toegankelijk, zonder drempels. Maar evengoed gaat ze op verplaatsing en zoekt ze jongeren op die zich niet op school vertonen.

Brugfiguren hebben een antenne voor wat speelt in de leefwereld van kinderen, jongeren en hun gezinnen. Geen hokjesdenken, maar kijken naar het geheel. Dat is waar het Onderwijscentrum Gent al jaren sterk in is: muren rond scholen slopen en gezinnen ontmoeten waar ze zich bewegen. Samen met partners zorgen ze ervoor dat kinderen en jongeren niet alleen een plekje vinden in de maatschappij, maar ook volwaardig kunnen meedoen.

De impact van armoede op de kansen en rechten van kinderen is nog altijd onaanvaardbaar groot. Ook op hun recht op onderwijs en ontwikkeling. Om daar iets aan te doen, hebben scholen welzijnswerkers nodig. En aanspreekpunten op school. Daarin zijn de brugfiguren van onschatbare waarde.

Maryam zei me ook hoe ze soms voelt dat ouders en ook kinderen het vertrouwen kwijt zijn. Het is geen gemakkelijke taak om dat vertrouwen te herstellen. Maar daar begint ze. Connectie maken zonder drempels op te werpen en dan stilaan de dialoog opbouwen en samen zoeken. En in dat zoeken en spreken vervullen brugfiguren veel rollen: die van aanspreekpunt, vertrouwensfiguur, netwerker, vertaler, versterker, verbinder en verbeteraar.

Ik wens elk kind en elke jongere, elke ouder en elke school een Maryam toe. Want brugfiguren zorgen er mee voor dat kinderen en jongeren maximale ontplooiingskansen krijgen en tot hun rechten komen. En ja, daar varen ook de scholen zelf wel bij.

Caroline Vrijens, Vlaamse kinderrechtencommissaris

BLAUW

In de deuropening houdt Eda de hand voor haar mond, ze nodigt me snel uit om binnen te komen. Ze verontschuldigt zich dat ze geen tanden heeft, haar gebit is 'in de maak'. Ze lacht er zelf om, bedekt toch haar gezicht. Binnen staat alles klaar voor mijn huisbezoek: koffie, thee, en koekjes à volonté. Ik besluit om het gesprek over een andere boeg te gooien.

'Er is iets veranderd', zeg ik, terwijl ik met grote ogen de kamer rondkijk. 'De meubels stonden links, toch? En die muur was nog niet blauw?'

'Ja! Goed gezien! Dat is mijn hobby. Ik hou ervan om de meubels af en toe te herschikken en soms een muur een ander kleurtje te geven. Dat fleurt alles op, dan lijkt het of we op vakantie zijn. Merve is ook zo creatief. Kijk, hier hangen een paar tekeningen van haar.'

Merve is twaalf jaar, een leeftijd die niet rijmt met haar wijsheid. Ze is een beetje stil op school, maar kan onverwachts raak uit de hoek komen. Ze ziet heel vaak de zonnekant van de dingen – wat in haar situatie een wereld van verschil maakt. Ook de mama van Merve is zo.

Ik kom langs omdat de huisarts mij opbelde. Ze zei me dat het voor mama Eda onmogelijk is om naar het oudercontact te komen. Mama Eda zegt dat ze wel wil, heel graag zelfs, maar ze kan simpelweg niet. Te veel volk, te veel drukte, te veel blikken in haar richting, te veel vragen die ze niet kan beantwoorden, te veel verwachtingen die ze niet kan inlossen. Veel te veel.

We babbelen over school, hoe goed Merve het doet. Maar ook dat ze het soms moeilijk heeft. En dat de dood van haar hamster de druppel was. Tranen met tuiten, maar vooral het hyperventileren dat maar niet stopt.

In een hoekje zit de oudste zus heel stil te luisteren, tot wanneer ik zeg dat Merve een hartje is. Dat ze de zorgen van iedereen rond haar opsloort. 'Wij zijn allemaal zo', zegt ze snel. 'Ja, wij nemen alle zorgen op. Onze mama zorgt voor een warm nest voor mijn twee zussen en ik, wij dragen elkaar. Dat moet ook, want papa is in de gevangenis. De buitenwereld is te groot. Binnen deze muren lukt het, maar achter de deur is mama bang.'

Terug op school vertel ik de juf waarom het de mama van Merve niet lukt. De juf stelt voor om het oudercontact te verplaatsen naar een moment waarop de tweede en derde graad op uitstap zijn en dat er niet onmiddellijk erna een ander gesprek gepland is, waardoor er tijd is om te babbelen. Ik stel voor om Eda op te wachten aan de schoolpoort. En Eda komt.

De week nadien passeert Eda de juf in de straat van de school en ze zwaait enthousiast.

Met een stralende glimlach, maar nog steeds zonder tanden.

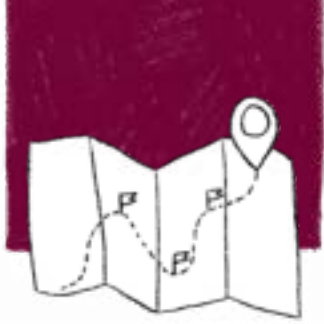

*Het is boeiend te zien hoe brugfiguren de drempel
zo kunnen verlagen dat een mama haar angst overwint
en naar school komt.*

juf Sarah

Aantal huisbezoeken van brugfiguren
secundair in schooljaar 2023-2024:

581

TROTS

Leyla blijft maar vertellen: 'daar woont Youssef de slager, maar we noemen hem Zoef omdat hij alles zo snel klaarmaakt. Dat is het huis van mijn nichtje Sarah die volgend jaar naar onze school komt, ze is zo nerveus en ongeduldig dat ik haar even niet wil zien. Aan de overkant van de straat loopt mijn tante die de beste koekjes van onze hele familie kan maken. Kijk, ze zwaait. Joehoe, tante!'

We zijn op verkenning in de Brugse Poort, haar wijk. Haar trots staat in schrill contrast met de reputatie die de buurt in onze leraarskamer heeft. Mila, de nieuwe leerkracht van 2B, loopt naast Leyla en wordt meegezogen in haar enthousiasme, wat mij dan weer trots maakt. Als brugfiguur had ik de brainstorm over het project economie heel ruim gemaakt: wat als we nu eens, in plaats van wafels te bakken en te verkopen, het eten dat onze

meisjes en jongens thuis eten hier op school zouden maken en er een eetfestijn bij organiseren? De handen gingen meteen de lucht in: 'Lahmacun! Köfte! Kisir salade!'

Juf Mila genoot van de positieve vibe en zo hebben we deze uitstap naar de Brugse Poort gepland. Samen boodschappen doen. Een bezoekje achter de schermen bij een lokale bakker. Even binnenspringen in het jeugdhuis. De bokssclub introduceren en als beloning een 'kapsalon' bij de pitabar!

Na de zoenen van de tante van Leyla gaan we op zoek naar een bakker die niet open is. Niet evident tijdens de ramadan, zo blijkt. Uiteindelijk belanden we bij Mo, naar eigen zeggen de warmste bakker van de wijk. Mila en ik gaan eerst binnen, stellen ons voor en vragen of hij bereid is om ons en

onze zeventien luide jongens en meisjes rond te leiden. Net dan komt een man binnen die juf Mila aankijkt en zegt: 'mevrouw Schepers, zo'n toeval! Wat brengt u hier? In mijn wijk, bij mijn bakker!' Blijkt dat hij klant was bij Mila toen ze nog in een verzekeringskantoor werkte. Ook hij is trots en overtuigt de bakker. Met haar clipbord en pen in de aanslag is Mila klaar om de bestelling te noteren. Ze verwacht van Mo de bakker hetzelfde, maar die noteert helemaal niets? Ik stel haar gerust, zeg dat ik hem een dag voor ons klasbezoek een bericht zal sturen: komt goed!

Op de dag van het eetfestijn ben ik zenuwachtig: voor honderd mensen koken, waar begin je? Het organisatietalent van de mama's – die talrijk opgedaagd zijn – laat zich gelden: de Turkse moeders ontfermen zich over de

lahmacun, de Marokkaanse over de köfte en de groenten snijden ze samen. Ik kijk toe en geniet. 's Avonds wordt het eten met veel smaak en onder druk gebabbel verorberd. Er is vraag naar meer. Er worden recepten uitgewisseld, net als telefoonnummers.

Sedertdien is de samenhang in de klasgroep sterk: er heerst veiligheid en saamenhorigheid. De Brugse Poort is nu de wijk waar de ouders wonen van Leyla, Selim, Malik en alle anderen. En juf Mila is er vaste klant bij de bakker en de slager.

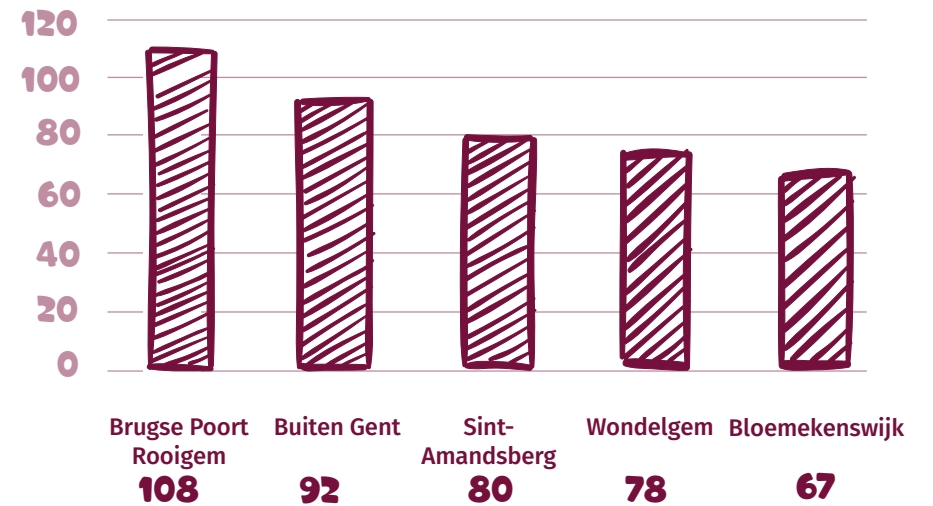
Het is voor mij nog altijd een van mijn beste herinneringen op school.

leerling Aya

Samen met de leerlingen op stap gaan in hun buurt heeft me veel geleerd over hun leefwereld. We praten er nog vaak over op school: dat zegt genoeg.

juf Mieke

Top 5 wijken waar leerlingen wonen uit de 1ste graad B met brugfiguur (2023-2024)

DAG DAGBOEK

Ik hou van basket. La cesta is mi vida! Tenminste, zolang ik thuis met mijn vrienden kon spelen. Hier in België speel je meestal binnen omdat het buiten te nat, koud en grijs is. Puta. Weg plezier. Weg jongens aan de zijlijn die doen alsof ze niet kijken. Versta me niet verkeerd: ik ben superblij dat ik de bal weer in mijn handen voel, het ritme van de dribbel en de roes van het scoren. Ik ben de brugfiguur dankbaar dat ze dat voor mij kon regelen. En de vele andere dingen die ze voor mijn papa in orde brengt. Hij kan het momenteel niet aan, veel te verdrietig en gefrustreerd dat hij niet mag werken in afwachting van een antwoord op onze asielaanvraag. Man, wat loopt hij lastig! En maar zeuren dat hij heen en weer moet tussen Gent en Bevekom, waar zijn vriendin woont. Kan ik eraan doen dat zij daar wil blijven?

Chamo*, hier in België zijn is ook voor mij een mamonazo**!

Maar het voelt niet hetzelfde. In onze club in San Cristobal echode mijn naam op het pleintje en in de straten rondom zodra ik de bal had. Mi-re-lla! Mi-re-lla! Mensen zagen me, hielden van me. En ik was goed, oh my god, ik was echt goed! Hier in Gent ben ik het rare grote meisje met een exotisch accent, dus nooit helemaal gelijk aan andere meisjes. Niet blond, geen blauwe ogen. Niet dezelfde mooie kleren. Ik lach niet op het juiste moment met de juiste mopjes. Gesprekken vallen stil als ik bij de populaire girls ga staan. Doe ik dus niet meer. Stupid! Fuck dat!

En omdat ik me niet goed in mijn vel voel, speel ik niet zoals ik thuis speelde. En dus wil ik niet meer spelen.

Het spijt me, beste brugfiguur (hoe heet zij nu ook alweer? Een typisch Vlaamse naam waar ik nu niet op kan komen). Dank je wel om me in te schrijven aan verlaagd tarief, om op ons te wachten bij de bus naar de club, om een goed woordje voor me te doen enzovoort, enzovoort. Maar ik stop met basket.

Zo zal ik het haar morgen zeggen. Mañana! Hopelijk herinner ik me haar naam tegen dan ...

*chamo: komt van 'chum' wat in het Engels vriend of kameraad betekent.

**mamonazo: straattaal voor 'harde klap'.

*Wil je ook de meest kwetsbare jongeren bereiken?
Start je sportactiviteiten net na de laatste schoolbel
én in de sportzaal van de school.*

Gregory, medewerker Sportaround en Moev

In **10 %** van de begeleidingen
speelt vrije tijd een belangrijke rol.

*Bron: registratie door brugfiguren secundair
in schooljaar 2023-2024*

Dag Erman

Vorige week hadden we een tof gesprek over je studie-keuze: welke richting, welke school, welke job je graag wilt doen. Leuk om je zo te horen babbelen, ik ben blij je een beetje beter te leren kennen!

Je vertelde me wat je papa zei: je moet niet zo hard studeren, in dit land zijn ook vuilnisophalers nodig, of andere mensen die met hun handen werken. Je vertelde ook wat je mama zei: kies voor 'Kantoor', dan heb je een veilige en gezonde job, niet zoals ik, elke dag schrobben, poetsen, bukken.

Ze hebben allebei gelijk.

Maar als ik hoor wat de leerkrachten van 2B over jou zeggen, dan weet ik dat je veel kunt. Misschien wel meer dan je laat zien. En de beroepentest toonde dat je veel interesses hebt. Ik wil je met deze brief nog eens zeggen dat je mag dromen. En zoeken naar iets dat bij jou past, Erman.

Bij de oefening die we samen deden, liet je veel open. Misschien passen deze school en de richting Logistiek en Organisatie wel het beste bij je. Misschien wil je net

zoals je vader vrachtwagenchauffeur worden. Misschien kun je de A-stroom doen, waar je wel nieuwsgierig naar bent. Best wel veel 'misschien'.

Elektriciteit, zoals je oudere broer, kies je niet. In de fabriek werken zoals je andere broer ook niet. 'Als je 23 jaar bent en 's morgens wakker wordt, hoe zou je willen dat je leven eruit ziet?', vroeg ik. 'Dat alles goed gaat met mijn familie. Dat ik een propere job heb – geen crimineel of zo. En dat ik een goede routine heb: gewoon goed slapen en overdag werken. Niet 's nachts', zei jij.

Je hebt gelijk, Erman.

Woensdag na de vakantie kun je mee op bezoek bij een technische school en een school waar zorgvakken zijn. Laat je me weten welke school je graag van dichtbij ziet? Dat mag ook nog een andere school zijn. Vrijdag kun je mee luisteren naar leerlingen uit 4OL van onze school, die je uitleggen wat je met Organisatie en Logistiek kunt doen.

Als jij of je ouders vragen hebben: bel me of zeg het me. Ik help je graag.

Met vriendelijke groet,
ook van je leraren en leerlingenbegeleider

Brugfiguur Tim

KOUDE KOFFIE

Brugfiguur Kato en ik drinken koffie, keuvelen wat voor ons overleg begint. Ze wordt gebeld, snelt naar buiten. Ik wil niet meeluisteren, maar omdat de vader aan de andere kant van de lijn zo luid is, bijna hysterisch, vang ik flarden op.

'... maar hij doet dat niet, hij is niet zo!', hoor ik. 'De politie is fout, mijn zoon doet geen drugs, ik ken mijn zoon toch? Nu is hij weer weg, hij sliep niet hier vannacht, waarom is hij weg, waarom? Ik bel hem, hij antwoordt niet, waarom? Hij is niet op school, waarom?'

'Omar, rustig. Wanneer heb je hem het laatst gezien? Heeft hij gezegd waar hij naartoe ging?' De brugfiguur gaat een eindje verder staan waar ze rustig kan praten en niet wordt gehoord. Flexwerkplekken zijn niet gemaakt voor dit soort gesprekken.

Wanneer ze terugkeert, is ze een tint bleker dan voordien. Haar koffie is koud, toch neemt ze een slok. Kijkt me vragend aan. Het moet eruit. Zonder de echte namen te noemen doet ze het verhaal uit de doeken.

Ze vertelt dat Mir een jongen is van veertien, die net zoals zijn oudere broer Sayed bij haar op school zit. Ze wonen hier in Gent bij hun papa, die zo goed als geen Nederlands spreekt, bang de asielprocedure afwacht en ongeduldig is om te beginnen werken. Hij slaat zijn zoons - hij ziet hen doodgraag maar weet zich geen raad met hun puberstreken, met het leven hier in het algemeen. Mir is van huis weggelopen, twee dagen na Sayed. Sayed heeft vrienden die dealen, de vader weet dat hij bij hen is. Maar Mir was spoorloos. Tot hij gisteravond ineens aan de deur stond: de politie had hem gearresteerd. En hem dan weer laten gaan.

Mir raapte wat spullen samen en vertrok, nog voor de vader goed en wel besepte wat er gebeurde. 'Waarom belt de vader naar jou?', vraag ik.

'Er zijn niet veel mensen die hij kent, laat staan vertrouwt. Ik ken het gezin, ben al een paar keer bij hen thuis geweest, heb hen geholpen met allerlei papieren. Hij voelt zich zo machteloos', zucht Kato.

'Waar is de moeder?', probeer ik. 'Zij is tijdens de vlucht uit hun thuisland ziek geworden en moest achterblijven. De vader vertelde zijn zonen dat mama hen niet meer wou zien, dat ze zonder haar verder moesten. Hij wou hen leed besparen, de jongens hebben al genoeg te verteren. Maar Mir en Sayed voelden zich afgewezen. Onlangs bleek dat de moeder in het buitenland in een ziekenhuis ligt met een terminale ziekte.

Nu kan ze niet meer spreken. Maar tot voor kort bleef ze hun namen zeggen ... De zonen zijn dit te weten gekomen en waren razend op hun vader.' Kato hapert, staart even in haar koffie, op zoek naar woorden.

'Kijk, het zijn twee knappe jongens, maar met een rugzak én hormonen die door hun lijf razen. De laatste tijd voelde je, zeker bij Mir, dat hij kwaad was op de hele wereld. Je hoorde de vulkaan rommelen, wachtend op een uitbarsting. Hij had zoveel vragen, zo weinig antwoorden', smijt ze eruit.

Voor ik iets kan zeggen, gaat haar telefoon. De korpschef. Met de mededeling dat we voorlopig niks anders kunnen doen dan wachten.

We halen samen een nieuwe koffie en drinken in stilte.

Er zijn gezinnen, ouders en jongeren die 'aan je blijven kleven'. Ik werk niet meer op de school van Mir. Maar nog steeds pols ik hier en daar of mensen hem kennen en hoe het met hem gaat. Ons laatste gesprek met hem en zijn vader zal me altijd bijblijven.

brugfiguur

In **200** gezinnen liepen we een intensief traject. (d.w.z. veelvuldig contact met het gezin en in overleg met partners)

Bron: registratie door brugfiguren secundair in schooljaar 2023-2024

De fabel van de huisbaas en de wc

*Er was eens een moeder en die was niet tevreden
Ze huurde een huis met haar kinderen, een stuk of zeven
Het huis niet geschikt voor een deftig bestaan
Zoals elke dag proper naar school toe gaan
Het water nooit warm en de wc vaak verstopt
Gas onveilig, elektriciteit soms gestopt
Dat wist de huisbaas ook wel
Hij kreeg al menig rappel
We gaan ervoor riep hij op een dag,
en hij ging met sleutel en hamer aan de slag
Maar loodgieterij was niet zijn sterkste kant
de wc niet tegen enthousiasme bestand
Water spoot hoog, baby hilde mee
Geen water meer! Geen wc meer!
Moeder legde geen cent meer neer
Ze raapte hebben en houden samen
Was al zeer bekwaam in snel opkramen
Huisbaas boos, moeder boos, ook school boos:
Te veel afwezigheden maakt schoollopen doelloos
Dus kwam iemand langs en die sloeg een brug
'Moeder, vertrouw me, 't komt goed, dus keer maar terug'
'Huisbaas, zorg eerst voor wc, warmte en water;
Da's prioritair, al de rest komt later'
De huisbaas vloekte, maar was ook vader en begreep
Zonder plee heb je op 't leven geen greep
Hij ging aan de slag met man en macht
Het huis werd een thuis, wie had dat ooit gedacht?
En kind vier, vijf, zes en ook zeven
Was opnieuw op school en begon aan zijn leven.*

RESPECT

Omar en Adam verschijnen als eersten aan de Zuid. Een kleine tien minuten te laat, maar ze zijn er. Van de anderen nog geen spoor. Omar heeft van de brugfiguur voor zes jongens een Sport-Na-School-pas gekregen, hun toegangsticket tot de boksles. En dus vooruitzicht op een bredere torso en dus ... meer aandacht van meisjes. Big smile. Als dertienjarigen, weliswaar al voorzien van een snor maar doorgaans nog niet van veel spierballen, valt dat laatste mager uit. Zo hebben Omar en Adam hun maten, de meesten van hen nieuwkomers, overtuigd om mee te gaan. Druppelsgewijs arriveren ze, slaan hun kameraden vriendschappelijk op de schouder en gaan in een cirkel rond hen staan. Zonder veel woorden leidt Omar hen naar de bus.

In de klas heeft mijnheer Beel er genoeg van. Telkens wanneer hij zijn rug keert, wordt er gesmoezeld en gelachen. Hij doet zijn best. Hij wil echt dat zijn gasten de leerstof onder de knie krijgen, hoe saai ze wiskunde ook vinden. Hij weet dat Adam vaak tot 's avonds laat in het restaurant van zijn ouders helpt en dus zijn aandacht er enkel bij kan houden door grappen uit te halen. Hij weet dat Omar er niet aan kan doen dat hij te laat de klas binnenvalt omdat hij zijn kleine zus naar de kleuterklas aan de andere kant van de stad heeft gebracht omdat mama naar de taalles is. Maar moet hij dat dan werkelijk doen met zoveel lawaai, gestommel en gestruikel waardoor de hele klas afgeleid is? Ze hebben heel goed door dat ze grappig zijn, die twee, en de anderen smullen van hun

fratsen. Zouden ze op het einde van dit trimester weten hoeveel centimeters er in 77 meter gaan?

Nadat de brugfiguur op huisbezoek was gekomen en Omar merkte dat zijn vader Ali zich bij haar op zijn gemak voelt, kwam hij vaak een praatje met haar maken op de speelplaats. Extreem beleefd zijn ze, Adam en hij. Zo formeel dat het bijna grappig is. 'Hoe gaat het met je, mevrouw brugfiguur? Mooi weer vandaag, he!'

Het was niet zo vanzelfsprekend dat papa Ali iemand binnenliet. En al helemaal niet dat hij praatte met iemand die hij niet kende. Papa Ali werd 's nachts vaak wakker en schreeuwde en tierde alsof hij tegen een heel leger demonen vocht. 's Morgens wist

hij van niks, maar Omar durfde aan de ontbijttafel niet te vragen om de melk door te geven voor in zijn thee.

Omar en Adam willen naar de hotelschool. Adam wil het restaurant van zijn vader overnemen en Omar houdt ervan om met scherpe messen groenten te snijden. Heel veel groenten. Dat zeiden ze op de speelplaats tegen mevrouw brugfiguur. Goesting hebben ze! Maar hun rapport steekt stokken in de wielen. Vijf onvoldoendes. Elk.

Ze gaan de zomer in zonder plan.

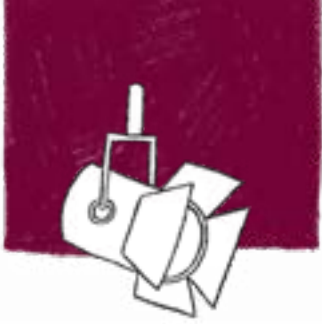
Meer dan 1 op 6 leerlingen verlaat het Gentse onderwijs zonder diploma of kwalificatie. Om jongeren over de streep te trekken, werken we samen met onze partners aan een verbindend leer- en leefklimaat.

*Jessie, collega gekwalificeerde uitstroom -
Onderwijscentrum Gent*

De belangrijkste thema's die aan bod komen tijdens contacten met gezinnen zijn:

- ♦ ondersteuning van een jongere
- ♦ nieuwe schoolkeuze
- ♦ ondersteuning van een gezin
- ♦ studieoriëntering

*Bron: registratie door brugfiguren secundair
in schooljaar 2023-2024*

PLANKENKOORTS

Abdi, Gezim, John, Dardan en Kobe. Als die namen werden genoemd in de leraarskamer, hoorde je gezocht. Steevast slecht nieuws. Tot afgelopen vrijdag.

Twaalf keer hebben ze gerepeteerd. Een engagement dat kan tellen. Elf keer was er iemand te laat. Alleen bij de generale repetitie was iedereen op tijd. Gezim zei dat hij hield van deze stress, die was anders dan de stress die hij elke dag heeft op school, in de klas, in de bus – zodra hij zijn voordeur uitkomt. Stress voor alles wat hij doet. Want het is nooit goed. Abdi valt hem bij. Zegt dat de leerkracht altijd in zijn richting kijkt als er kattenkwaad uitgehaald wordt. Dardan zegt heel stil dat hij zijn rapport zelf ondertekent – hij wil niet dat zijn ouders ontgoocheld zijn. Ik herinner hem aan zijn laatste rapport: geen enkele buis. Voor gedrag nipt voldoende en veel uitroptekens in de commen-

taren, dat wel. Dardan's bovenlip krult tot een ondeugende glimlach. 'Een uur stilzitten is veel te lang voor mij, juf, dat weet toch iedereen? Ik heb gewoon too much crazy energy, die stress moet eruit!'

Die stress eruit laten komen, dat deed de regisseur. Hij bracht de instrumenten mee, lokte hen uit hun kot. Brahim zorgde voor samenhang in the lyrics, en in de groep. Daarom bleven ze komen naar de repetities, ook al waren ze te laat, of protesteerden ze luid, gedroegen ze zich stoer en macho. Ze bleven vooral ook repeteren omdat ik als brugfiguur samen met hen de tram nam, naar de repetitie. Omdat de regisseur, de muzikant, de rapper geduld hadden als ze weer eens met een excuus kwamen. En omdat wij in hen geloofden. Abdi, Gezim, John, Dardan en Kobe groeiden. Ze waren fysiek enkele centimeters groter toen ze op het podium van Kunstencentrum

Viernulvier het applaus van de school in ontvangst namen. Hun leerkrachten applaudisseerden voor hen! Hun medeleerlingen scandeerden hun namen! En hun ouders blonken van trots!

In die schijnwerpers op dat podium zag iedereen hoe klein en hoe groot deze jongens van twaalf, dertien jaar kunnen zijn. En in de leraarskamer klinken deze namen nu helemaal anders.

Jongeren actief kunst en cultuur laten beleven doet iets met hen. Ze bloeien open, worden zichzelf, stralen onversneden trots uit. Zoals Abdi, Gezim, John, Dardan en Kobe.

Thijs, collega Brede School - Onderwijscentrum Gent

Wist je dat ... er in Gent **120**
cultuurinitiatieven door de Stad
gesubsidieerd worden?

*Bron: Bidbook 'tuupetegoare'- cultuur als
energiecentrale voor een gedeelde toekomst
(Gent 2030)*

Beste oudercomité

Mijn naam is Fatih Kaya, ik ben 49 jaar en de trotse eigenaar van een Turks restaurant hier in Gent. Ik ben getrouwd en heb drie zonen. De jongste, Selim, zit in de eerste graad op jullie school.

Selim lijkt keihard op mijn broer. Toen we allebei nog kind waren en mijn vader werkloos werd, moest hij als oudste zoon voor het gezin zorgen. Hij stopte met school en vond een job, maar nog geen jaar later werd ook hij ontslagen uit de textiel fabriek waar mijn vader had gewerkt. Mijn broer was een boom van een kerel, heel sterk en met een peperkoeken hart. Spijtig genoeg was hij helemaal niet zo'n vlotte babbelaar als ik en werd hij snel boos. Hij vond geen ander werk en verloor zijn zelfvertrouwen. Hij kon niet trouwen met zijn lief want niemand kon het feest betalen. Hij maakte foute vrienden en van het een kwam het ander. Hij belandde op straat en dat heeft hem gekraakt. Vandaag is hij er niet meer.

Mijn zonen herinneren zich hem niet. Dat doet pijn.

Met mijn oudere kinderen gaat het goed op school, maar voor Selim hou ik mijn hart vast. Ik ben ervan overtuigd dat een leraar die in hem gelooft het verschil kan maken. Want ook al is het soms een onhandelbare puber, hij heeft talenten. Hij heeft alleen iemand nodig die hem een beetje pusht, en ook steunt. Ik weet dat dat niet altijd makkelijk is voor leerkrachten. Niet voor mijn zoon, niet voor de vele anderen.

Daarom vroeg de brugfiguur of ik lid wilde worden van het oudercomité. En dat is een uitdaging die ik heel graag aanga. Ik wil mijn verhaal en het verhaal van mijn broer delen en zo een steentje bijdragen aan de schoolcarrière van mijn kinderen. En mogelijk ook van anderen.

Hopend op een positief antwoord teken ik met vriendelijke groet

Fatih Kaya

PERSPECTIEF

‘Het merendeel van mijn leerkrachten heeft nooit gemerkt dat ik een tijdje dakloos was. Ik hield de schijn hoog. Ik was daar goed in. Ik sliep op de zetel bij vrienden wanneer het kon, en ik waste mij daar dan ook. Ik wist waar en wanneer er voedselbedeling was en maakte mijn huiswerk in de studie. Maar tot vandaag heb ik slaapproblemen. Ik heb weinig vertrouwen in mensen en vooral: ik heb schrik om terug dakloos te worden.’

Aan het woord is Maurizio, 22 jaar. Ik ken hem al lang. Zijn verhaal blijft raken. Ik ben zo trots dat hij dat vandaag durft te delen met ons. Als brugfiguur heb ik Maurizio en mijn schoolteam hier samengebracht. Een bonte bende leerkrachten uit de eerste graad secundair onderwijs in de B-stroom. Knappe en geëngageerde mensen. Maar ook tweeverdieners en hoogopgeleid. Middenklasse

en geen persoonlijke ervaring met armoede of diversiteit, het thema van onze pedagogische studiedag.

Maurizio is gestopt met praten. Niemand zegt iets. ‘Zijn er vragen?’, probeer ik. Anna, nieuw in ons team staat op: ‘Wat zou je je leerkrachten van toen willen zeggen?’

Maurizio hoeft niet lang na te denken: ‘Probeer je leerlingen echt te zien. Ik bedoel: wie ze zijn en wat ze in hun mars hebben. Beoordeel hen niet op hun uiterlijk, afkomst of wie hun ouders zijn. Toon dat je interesse hebt in wat ze doen, wat ze zeggen of wanneer ze net iets stiller zijn dan anders. En vraag hen af en toe oprecht: hoe gaat het met je?’

We sluiten de dag af in het Iraans restaurant van een papa van een leerling. De tafel staat vol: veel te veel eten voor een aperitief. Anna komt naar me toe, legt haar hand

op mijn schouder: ‘Dank je wel om mijn wereld groter te maken.’ We nemen allebei nog een stukje Perzische omelet, ook al hebben we allang geen honger meer, en klinken op vandaag.

Armoede is een complex probleem en niet altijd zichtbaar. Leerkrachten kunnen die uitdaging niet alleen aan. Maurizio bijvoorbeeld wist waar en wanneer er voedselbedeling was en maakte zijn huiswerk in de studie. Maar dat geldt niet voor alle leerlingen. Samen met armoede- en welzijnspartners vergroten we het netwerk rond de school om elk gezin op weg te helpen.

Joke, collega armoede - Onderwijscentrum Gent

1 op **5** Gentse kinderen wordt geboren in een gezin dat in armoede leeft.

Bron: Kind en Gezin 2021-2023

BABA MARTA

Ik ben dertien jaar en ik wil nierspecialist worden. Dat wil ik voor baba. Ze ligt in de zetel, een kussen achter haar rug en eentje voor haar buik. Af en toe kermt ze een beetje, ze lijkt dan op ons hondje toen het klein was en honger had. Maar Baba heeft pijn. En we kunnen niks doen, mama en ik. Haar nieren zijn kapot. Ze krijgt pillen, ze gaat vaak naar de dokter, maar echt genezen kan ze niet. Ik wil niet dat mijn baba Marta doodgaat. Ik wil haar zo graag helpen.

We wonen hier nu twee jaar: mama, baba Marta en ik. Ik zit in de Onthaalklas voor Anderstalige Nieuwkomers, OKAN, omdat mijn Nederlands niet goed genoeg was. Binnenkort moet ik opnieuw een keuze maken. De brugfiguur helpt me daarbij. Ze heeft een tekening gemaakt om het onderwijs hier in België een beetje duidelijker te

maken. We zitten aan tafel, Baba volgt het gesprek vanuit de zetel mee. Ze doet alsof ze slaapt, maar ik ken haar. Ze is trots op me, ze gelooft in mij. Maar ze heeft ook schrik: dat het te moeilijk zal zijn omdat ik anders ben.

Veel keuze heb ik niet. Ik ben hier graag, ook op school. Maar ik wil niet in het derde jaar kiezen voor zorgkundige.

De brugfiguur maakt een afspraak met een school voor Algemeen Secundair Onderwijs, ASO. Daar krijg ik een stevige basis om verder te studeren. In februari gaan we op bezoek. Als mijn rapport op het einde van dit schooljaar goed is, mag ik starten in het tweede jaar.

Ik kijk naar baba. Ze zoekt mijn blik en knipoogt.

Voor nieuwkomers als Tanya is de overstap van OKAN naar vervolgonderwijs vaak heel uitdagend. Brugfiguren, vervolgschoolcoaches en ankerfiguren op de vervolgscholen kunnen hen helpen hun ambities waar te maken.

*Steven, collega taal en meertaligheid
- Onderwijscentrum Gent*

25 % van de Gentse OKAN-leerlingen die dit jaar naar de bovenbouw doorstroomden, ging naar een richting binnen de doorstroomfinaliteit (het vroegere ASO). Dat is nog steeds niet evenveel als in het hele Vlaamse onderwijs, waar **38,1 %** van de leerlingen in de tweede en derde graad in de doorstroomfinaliteit zit. Maar het gaat de goede kant op. In 2017 stroomde slechts **13 %** van de Gentse OKAN-leerlingen door naar een ASO-richting.

Bron: Analyse Vervolgteam Gent (2022)

SLOVAAKSE KIPPENSOEP

‘Dag brugfiguur! Oh, wacht, wacht, nog heel even en dan kom ik! Alleen deze zetel nog, die kan ik toch niet laten staan? Wacht nog even, daarna gaan we samen naar die nieuwe school!’

Ik zie Martin niet. Ik hoor enkel zijn stem boven het gestommel in een container die voor het huis van de burens staat. Het huis wordt leeggehaald. Buurman is gestorven en buurvrouw moet naar het woonzorgcentrum. Hun inboedel kan niet mee en wordt opgehaald om af te voeren naar het containerpark. Maar dat is buiten Martin gerekend: waarom zou je een zetel weggooien als je eigen gezin geen grotere luxe kent dan tuinstoelen in de living?

Ik begrijp Martin, kijk ongeduldig op mijn horloge en besluit te wachten. Nog voor ik kan antwoorden, komt mama Zuzanna aangewaaid, haar zwangere buik rond afgetekend in

haar slaapkleed. ‘Kom binnen, kom! Drink iets, Martin is bijna klaar. Kijk naar die mooie zetel, oh, ik ben zo blij! Mijn rug doet pijn, nu zullen we zacht zitten!’

Ik neem plaats in een van de vervloekte tuinstoelen, krijg een kop Slovaakse kippensoep in mijn handen gedruwd. Daniella, de reden voor mijn bezoek, zit aan de overkant en staart naar een onzichtbare vlieg op de muur, prult met een haarlok. Zij heeft hier geen zin in, geen zetel die daar iets aan kan veranderen. Zuzanna wil het gesprek niet aangaan, ze wil niet weten van een speciale school en verdwijnt in de keuken.

‘Dag Daniella, heb jij ook kippensoep gegeten? Mm, zo lekker!’, probeer ik. ‘Ik lust geen soep’, pruilt de puber, toch een beetje blij met de

persoonlijke aandacht, ‘maar ik mocht alle broodkorsten hebben!’ Een lichte twinkel in haar grote zachte ogen. Ogen die veel zien, maar haar hoofd kan het niet altijd aan. Wanneer ze merkt dat ik glimlach, trekt ze haar gezicht weer in een afstandelijke, stoere plooi.

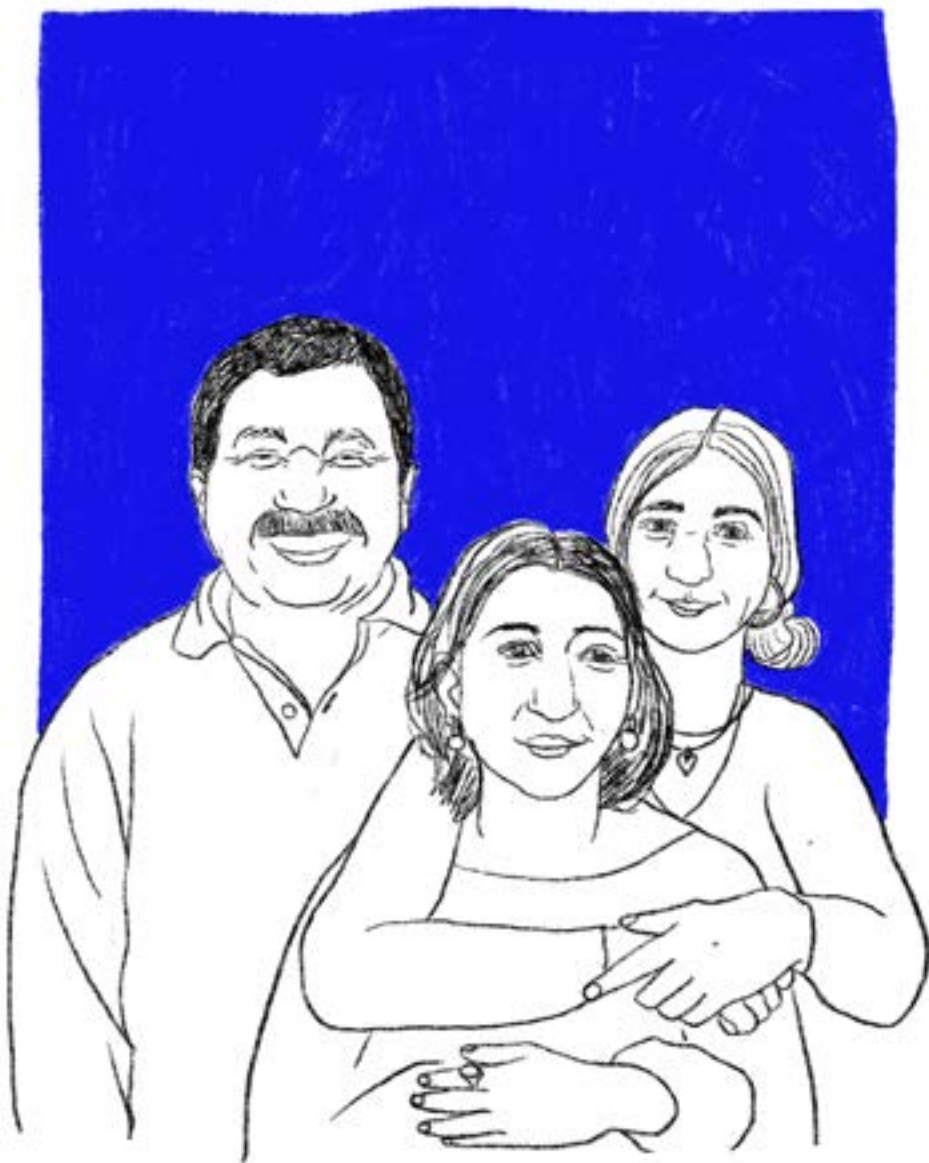
‘Heb je een beetje zin om straks je nieuwe school te leren kennen? Het is een speciale school, buitengewoon zelfs, zo noemen ze deze school. Ze zullen er extra veel met je spelen. En je moet niet de hele dag aan tafel zitten, je mag meer je eigen ding doen. Volgens mij is het echt een plaats waar je je goed zult voelen!’, zeg ik, hopen dat het niet te voorgekauwd klinkt.

Haar blik zakt, richting betonvloer. ‘Maar mijn vrienden zijn daar niet. Ik ken niemand. Met wie moet ik dan spelen?’

‘Je zult snel vrienden maken. En met dat creatieve talent van jou zul je iedereen verbazen. Ze hebben daar zoveel materiaal om mooie dingen te maken.’

Een luide pijnkreet trekt onze aandacht. We lopen naar buiten en zien het hoofd van Martin boven de container opduiken: ‘Daniella, sta daar niet zo te staan. Kom mij helpen! Het lukt me verdorie niet alleen!’

Ik kijk op mijn horloge. Goed dat ik een uur eerder ben gekomen. Ik kijk toe hoe de zetel binnen wordt gemanoeuvreerd en neem nog een slok kippensoep. Hopelijk wordt Daniella even warm verwelkomd op haar nieuwe school.

Niet alleen bij Daniella is de overstap naar het buitengewoon onderwijs moeilijk. Vaak vraagt het om geduld, meerdere gesprekken en bezoeken aan het gezin en de nieuwe school. Door de familie actief te betrekken en te luisteren naar de onderliggende zorgen, bouwt de brugfiguur vertrouwen op.

*Charlotte, Steunpunt Leerrecht – Leerplicht
en Marieke, Buurtstewards*

In **14 %** van de gesprekken met leerlingen en ouders komt 'nieuwe schoolkeuze' aan bod.

Bron: registratie door brugfiguren secundair in schooljaar 2023-2024

Verdwijn niet zomaar in de nacht

*Verdwijn niet zomaar in de nacht,
Licht op en verander je woede in een vlam,
Vecht, vecht, opdat men je stem horen mag.*

*Je ogen zoeken geen contact, geen horizon,
Luister niet, jou treft geen blaam,
Verdwijn niet zomaar in de nacht,*

*Jij, jonge vrouw, moest ondergaan,
Geef niet toe, recht je rug en
Vecht, vecht, opdat men je stem horen mag.*

*Veel te vroeg draag je een kind,
Je bent niet alleen, neem mijn hand,
Verdwijn niet zomaar in de nacht,*

*Geweerd uit het politiekantoor,
Geen afspraak, geen formulier dus geen gehoor,
Vecht, vecht, opdat men je stem horen mag.*

*Rechtvaardigheid, een ijdel ach
Laat niemand zeggen: we wisten het niet,
Vecht, vecht, opdat men je stem horen mag.*

Verdwijn niet zomaar in de nacht.

Vrij naar Do not go gentle into that good night, Dylan Thomas.

DOELSTELLINGEN BRUGFIGUUR SECUNDAIR

PARTNERSCHAP

**Versterken van het draagvlak
voor een partnerschap school-gezin.**

Een draagvlak uitbouwen betekent samen groeien naar een duidelijke visie en een duidelijk beleid waarbij het hele team maximaal op één lijn zit. Dat vraagt reflectie met het team over de aanpak van de bovenstaande doelstellingen en strategieën om daartoe te komen. Samen zetten we in op competentieverhoging, bv. in functie van positieve communicatie op maat van alle ouders.

INFORMATIE

**Verhogen van wederzijdse
informatiedoorstroming tussen schoolteam en gezin.**

In een partnerschap tussen school en gezin staat wederkerigheid centraal. Het is een dialoog vertrekkende vanuit een open, transparante en duidelijke communicatie. Deze communicatie gebeurt maximaal op maat en is begrijpbaar voor de ouder. Belangrijk daarbij zijn klare en duidelijke taal, gebruik van pictogrammen, inzetten van tolken, ... Deze dialoog kan plaatsvinden in een informele context maar evengoed in meer formele of informerende momenten, tijdens een individueel gesprek of in groepsmomenten (bv. een inschrijvingsgesprek, een infomoment aan het begin van het schooljaar).

GEZIN

Versterken van het gezin.

Het versterken van gezinnen gebeurt op basis van de noden die zij ervaren en de vragen die ze hebben. Deze noden en vragen kunnen een invloed hebben op de schoolloopbaan van kinderen (bv. inkomen, gezondheidsproblemen, huisvesting, opvoedingsvragen, schooltaken, ...). Gezinnen krijgen ondersteuning op school of worden toegeleid naar gepaste hulp buiten de school. Dat gebeurt met aandacht voor het uitbouwen van netwerken die zowel de gezinnen als de school ondersteunen. Versterken van gezinnen gebeurt veelal op individuele basis maar kan ook in groep.

ONTMOETING

Versterken van ontmoeting op school.

Er wordt ingezet op verschillende soorten informele ontmoetingskansen. Bij sommige ontmoetingskansen staat de verbinding school-gezin centraal terwijl andere ontmoetingskansen gericht zijn op netwerken tussen ouders onderling. Informele ontmoetingskansen kunnen gecreëerd worden op schoolniveau (bv. schoolfeest) maar ook op klasniveau (bv. projecten voorstellen). Informele ontmoetingskansen kunnen op zichzelf staan (bv. koffiemoment) maar kunnen ook ingebouwd worden in een meer formele setting (bv. aansluitend op een oudercontact).

BUURT EN PARTNERS

Versterken van de samenwerking tussen de school en haar relevante (buurt)partners.

De school in de buurt/stad plaatsen en omgekeerd, is belangrijk voor het creëren van een brede leer- en leefomgeving. Vanuit deze gedeelde motivatie vinden de partners elkaar en versterken ze elkaars werking. Noden en behoeften van kinderen en ouders kunnen gedetecteerd worden en leiden tot het binnenbrengen van activiteiten op de school. Dat kan via samenwerking met relevante instanties (welzijn, vrijetijd, ...) of een georganiseerd wijkplatform (brede school, wijkactieteams, ...).

INSPRAAK EN ADVIES

Verhogen van de inspraak- en adviesmogelijkheden van ouders op school.

Ouders zien als een volwaardige gesprekspartner, dat betekent ook kansen creëren om hun stem te horen: ouders bevragen, ouders aanmoedigen om zich te verenigen in een oudercomité, ... We proberen een zo divers mogelijk publiek van ouders te bereiken en gebruiken daarvoor verschillende kanalen en diverse laagdrempelige methodieken.

Brugfiguren in Gent, inspiratie voor een structureel lokaal armoedebeleid

Een van de grootste doorbraken in het armoedeonderzoek van de laatste decennia is de schaarstetheorie. Die stelt ons veel beter dan vroeger in staat om te begrijpen wat armoede met een mens doet. Wie langdurig in schaarste leeft, moet noodgedwongen het vizier richten op de korte termijn, raakt in een overlevingsmodus en neemt beslissingen met een beperkte mentale bandbreedte. Dat geldt voor mensen die te weinig geld hebben evenzeer als voor rijke mensen die te weinig tijd hebben. Maar terwijl een gebrek aan tijd opgelost kan worden door eens 'nee' te zeggen, kun je niet zomaar even 'niet arm' zijn. Een tekort aan geld is de basis van het probleem. Het veroordeelt mensen tot keuzes die ze in andere omstandigheden niet, of anders zouden maken. Vanaf de eeuwwisseling werd baanbrekend onderzoek gepubliceerd naar de link tussen armoede en mentale aandoeningen, naar de vraag hoe financiële stress een impact heeft op gezinsrelaties. En werd experimenteel vastgesteld wat het directe, positieve gevolg is van meer inkomensstabiliteit en -zekerheid op allerlei levensdomeinen, zowel voor kinderen als voor ouders.

Zekerheid en stabiliteit bieden dus. Simpel, toch? Maar dat is het allerminst. Het is niet eenvoudig om op het lokale niveau de armoede structureel te verminderen. De meeste instrumenten van het beleid om zekerheid en stabiliteit te geven bevinden zich op de hogere beleidsniveaus. Denk aan de fiscaliteit, het tewerkstellingsbeleid, huisvesting of sociale zekerheid. Of het Groeipakket: een vaste bron van inkomsten die op een vast tijdstip op de rekening wordt gestort, en die je niet verliest als je gaat werken. Kindergeld biedt stabiliteit, en daarom is het ook zo'n effectieve manier om de armoede te verminderen.

Dat is de uitdaging – of frustratie – van het lokale niveau: je zit dicht bij de mensen en je ziet in de praktijk wat armoede met gezinnen doet, maar de hefboomen om er iets aan te doen liggen elders. En zelfs al zijn er goede praktijken, werkt het OCMW zoals het hoort, hebben mensen recht op allerlei vormen van ondersteuning, en doen allerlei middenvelds- en vrijwilligersorganisaties wat ze

kunnen: dan nog is het moeilijk. Armoede is niet altijd onzichtbaar, en de ondersteuning bereikt vaak niet wie er baat bij heeft. En wie wel ondersteuning vraagt, moet vaak door een kluwen van bureaucratie en bewijsstukken, of moet elvendertig keer hetzelfde verhaal doen bij evenveel verschillende organisaties. Het gevolg? Mensen haken af.

Maar bij de pakken blijven zitten is geen optie. Ook op het lokale niveau kan er structureel gewerkt worden. Maar dat kan alleen als mensen die die ondersteuning nodig hebben gevonden worden, adequaat geholpen worden, en uiteindelijk de stabiliteit en zekerheid krijgen die ze nodig hebben. En dan komen de brugfiguren in beeld. Wetenschappelijk onderzoek is helder: de methode van brugfiguren werkt. In Gent zijn brugfiguren in het secundair onderwijs al tien jaar werkzaam, en zij maken het verschil. Brugfiguren zijn professioneel geschoold, bereikbaar en beschikbaar in de context van de school. In vertrouwen en vanuit heel concrete vragen en noden kunnen ze kinderen en hun gezinnen begeleiden naar de juiste ondersteuning. Ze wachten niet af, maar ondernemen actie. Ze weten wat sociale rechten zijn en wie ze kan toekennen. In een school zonder brugfiguren leidt een onbetaalde schoolfactuur al te vaak tot een incassobureau, met frustratie voor alle betrokkenen tot gevolg, en diepere armoede. In een school met brugfiguren zal een onbetaalde schoolfactuur het begin zijn van een traject naar stabiliteit en zekerheid. De vele verhalen in deze bundel illustreren dat mooi.

Wat Gent toont is dat je ook op het lokale niveau een structureel armoedebeleid kunt voeren. Zelfs al willen de andere overheden misschien niet mee. Dat is ontzettend inspirerend, en ik kan alleen maar hopen dat de Gentse praktijk van de brugfiguren andere steden en gemeenten in België, en waarom ook niet daarbuiten, tot voorbeeld kan strekken. Op nog eens tien jaar!

Wim Van Lancker
Professor sociaal werk en sociaal beleid, KU Leuven

Colofon

Verantwoordelijke uitgever: Mieke Hullebroeck -
algemeen directeur - stadhuis, Botermarkt 1, 9000 Gent
Eerste druk, januari 2025
Teksten: Samira Wymeersch
Illustraties: Liesa Vandenhende
Lay-out: Kathy De Man
Eindredactie: Inge Schelstraete
Coördinatie: Samira Wymeersch

Brugfiguren secundair zijn deel van het team Partnerschap School-Gezin van Onderwijscentrum Gent.

Deze publicatie en ander materiaal rond onze werking vind je op www.onderwijscentrumgent.be.

Materiaal en teksten mogen overgenomen worden mits duidelijke en correcte bronvermelding.

VERHALEN VAN OP DE BRUG

Over bruggen

Als het brandt, gaat er een alarm af. De brandweer krijgt een signaal en rukt uit om de brand te blussen.

Jarenlang gaven veldwerkers en onderwijsprofessionals aan dat er teveel brandjes zijn in secundaire scholen die ze niet meer kunnen blussen.

In 2015 maakte stad Gent middelen vrij voor een proefproject 'Brugfiguren secundair'. Niet om de brandjes te blussen, maar om zoveel als mogelijk deze te proberen voorkomen. Kinderen en jongeren leren zowel binnen als buiten de school(m)uren als alle randvoorwaarden vervuld zijn om tot leren te komen - op het vlak van wonen, inkomen, voeding, gezondheid, veiligheid.

Vandaag zijn we tien jaar later. Brugfiguren in het secundair onderwijs zijn niet langer een proefproject, maar een vaste waarde. Samen met vele partners slaan we de brug tussen school, thuis en de buurt waarin kinderen, jongeren en hun gezinnen opgroeien.

Aan de hand van verhalen die gebaseerd zijn op werkelijke situaties, nemen we je mee op de brug. Wie wil, vindt achteraan in de publicatie onze doelstellingen als kapstok.

En de brandweer? Die blijft nodig. Maar de brugfiguren zijn een stevige partner in het preventief werken.